

میراث منبر

متن منبرهای باب الاسلام و المسلمین حاج میرزا حسن نوری همدانی
قدس سرور

جلد سوم

تحقیق و تدوین

محمد جواد نوری

«این جلد از کتاب، متن سخنرانی‌های مولف محترم است که در یک ماه
مبارک رمضان ایراد شده و پس از تدوین و بازنویسی، به شکل کنونی
تقدیم خوانندگان عزیز می‌گردد.»

www.Ketab.ir

فهرست جلد سوم

فصل اول

فرصت اصلاح نفس

- ۵..... ضرورت توجه انسان به ابدی بودن خویش
- ۷..... اهمیت عمر و صرف آن در جهت آخرت
- ۱۱..... اعدا نادمه؛ درباریس از مرگ
- ۱۲..... بهشت و جهنم - جسم - تقی اعمال انسان
- ۱۵..... ماه رمضان؛ فرصت ویژه رحمت الهی
- ۱۷..... تأثیر هم‌نشینی با نیکوکاران در تربیت روح
- ۱۸..... معنای اخلاق و علم اخلاقی
- ۲۰..... داستانی اخلاقی از ملا مهدی نراقی - بحر العلوم
- ۲۲..... اهمیت توجه به فقر و عجز خویش در خودسازی
- ۲۳..... تأثیر مخرب عجب در نفس
- ۲۵..... لزوم تعجیل در پرداختن به خودسازی و پرهیز از یاس
- ۲۷..... لزوم طلب آموزش و توبه
- ۳۱..... روضه و توکل

فصل دوم

انسان؛ تجلی اخلاق الهی

- ۳۲..... ضرورت تربیت نفس به راهنمایی پیامبران
- ۳۴..... نقش کلیدی پیامبران و ائمه در هدایت بشر
- ۳۷..... توجه به اصلاح فرد و جامعه
- ۴۳..... لزوم تخلیق به اخلاق الهی
- ۴۷..... صفا و صمیمیت؛ روح اخلاق اسلامی

روضه و توسل: ۵۴

فصل سوم

اخلاص؛ تنها محک ارزش اعمال

- قرآن: بهترین شناسنده افراد خوب و بد ۵۵
- فضیلت قرآن در ماه رمضان ۵۵
- آداب تلاوت قرآن ۵۸
- تأمل در آیات ۶۰
- ضرورت اخلاص در عبادت و تلاوت قرآن ۶۲
- سفارش به اخلاص در تمامی امور ۶۹
- باطن زیبا نه ظاهر زیبا ۷۲
- لزوم بصیرت برای شناسایی زیبایی‌های حقیقی ۷۷
- غفلت؛ رمز سقوط و هلاکت ۸۱
- ضرورت محاسبه اعمال ۸۳
- روضه و توسل ۹۰

فصل چهارم

عمل و عبادت؛ شاهراه کمال

- معرفی افراد خوب و بد در آیات ۶ و ۷ سوره بینه ۹۲
- فضیلت شیعه و لزوم صالح بودن اعمال ۹۲
- ضرورت عمل در کنار محبت ۹۶
- معنای دقیق کمال انسانیت ۱۰۰
- کمال بر دو نوع است، کمال تکوینی و کمال تشریحی ۱۰۱
- لطف ازلی و ابدی خدا در حق انسان ۱۰۳
- عبادت؛ شاهراه اصلاح ارتباط با خالق ۱۰۷
- تأثیر اعمال ظاهری در باطن انسان ۱۰۸

- ۱۰۹..... معنای دو جنبه باطنی و ظاهری انسان
- ۱۱۱..... تأثیر محبت اهل بیت علیهم السلام در پذیرش اعمال
- ۱۱۱..... تربیت دینی؛ تنها راه اصلاح اعمال
- ۱۱۲..... تأثیر دنیایی عزم بر اصلاح اعمال، ضمن داستانی از سلطان محمود
- ۱۱۵..... سبب درم توجه به حق تعالی در اعمال
- ۱۱۶.....

فصل پنجم

جدیت در مجاهدت

- ۱۱۷..... کمال انسان؛ شکوفایی در قفای نیک باطنی
- ۱۱۹..... تأثیر معنویات در رشد عقل و سیرت انسان
- ۱۲۱..... خطر مشبه شدن راه سعادت و شقاوت
- ۱۲۲..... تأثیر اجتماع و تلقین در جا به جا شدن انسانها و ضد رزشها
- ۱۲۶..... نقش اغراض نفسانی در انحرافات نفسانی
- ۱۲۸..... ضرورت توجه به اصلاح اعمال

فصل ششم

تقید به اخلاقیات

- ۱۳۶..... پایه عمل صالح، اصول؛ فروع و اخلاقیات دینی
- ۱۳۷..... التزام عملی به اعتقادات، سیره پیروان واقعی
- ۱۳۸..... حفظ آبروی مسلمان، مهم ترین وظیفه اخلاقی
- ۱۴۱..... توجه به ریزه کاری های اخلاقی، ویژگی بهترین انسانها
- ۱۴۲..... لزوم حفظ حرمت نان و غذا
- ۱۴۴..... جامعیت دستورات دینی در سعادت دنیا و آخرت
- ۱۴۶..... تسلیم محض در برابر خدا
- ۱۴۸..... انواع سه گانه انسانها نسبت به سعادت و شقاوت
- ۱۵۱..... تأثیر افکار پدر و مادر در سعادت جنین

- ۱۵۳..... کسب ثروت و حفظ منافع شخصی، به هر قیمتی!
- ۱۵۴..... اسلام، دین اعتدال

فصل هفتم

ولایت؛ تنها مسیر انسانیت (۱)

- ۱۵۹..... مضمون ولایت، موهبتی الهی
- ۱۶۰..... صدقه، مصداقی از زکات به معنای عام
- ۱۶۱..... «اولی» یعنی سرپرست، راهنما و نگهدار
- ۱۶۱..... ولایت الهی یعنی سرپرست جهان هستی
- ۱۶۱..... ولایت تکوینی، قدرت تصرف در جهان هستی
- ۱۶۲..... شگفتی‌های خلقت انسان
- ۱۶۲..... شگفتی‌های خلقت جوجه از تخم
- ۱۶۴..... منیت انسان، نتیجه غفلت از سر و ولایت مطلق او
- ۱۶۵..... ولایت تشریحی خداوند
- ۱۶۷..... ولایت تکوینی و تشریحی اولیاء
- ۱۶۷..... شأن نزول آیه ولایت
- ۱۶۸..... نمونه‌ای از عدالت علی علیه السلام در تقسیم بیت‌المال
- ۱۷۰..... نمونه‌ای از بی‌عدالتی عثمان در تقسیم بیت‌المال
- ۱۷۲..... مقام ولایت، شایسته حضرت علی علیه السلام
- ۱۷۵..... ولایت تشریحی، حق منحصر خدا
- ۱۷۶..... لیاقت و آمادگی، شرط اعطای ولایت تکوینی
- ۱۷۷..... علم و عصمت، لازمه امامت
- ۱۷۸..... عقیده‌ی علمای اهل سنت در مورد امام

فصل هشتم

ولایت؛ تنها مسیر انسانیت (۲)

- ۱۷۹..... سرپرستی و دست‌گیری انمه علیهم‌السلام از شیعیان و غیر شیعیان

- ۱۸۰..... پیروی در حد توان، وظیفه شیعیان ائمه اطهار علیهم السلام
- ۱۸۱..... کار و تلاش در مسیر حق، شرط شیعه بودن
- ۱۸۴..... نمونه‌ای از عنایت‌های اهل بیت علیهم‌السلام به شیعیان خود
- ۱۸۶..... اتحاد امام با شیعیان
- ۱۸۷..... بیان زیر زه بین علم الهی
- ۱۸۹..... توبه به مرگ، عامل بیداری
- ۱۹۰..... ولایت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم؛ ولایت خدا
- ۱۹۱..... گذر ولایت تشریف به میر علیه‌السلام
- ۱۹۷..... باطن انسان‌ها، نسبت ارزش نزد خداوند
- ۱۹۸..... ولایت ائمه علیهم‌السلام، ولایت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
- ۱۹۹..... ماجرای از زنده کردن زنده تومس مردم
- ۲۰۰..... نمونه‌ای دیگر از زنده کردن زنده تومس امام
- ۲۰۱..... درک ولایت ائمه علیهم‌السلام؛ بسته به میزان ظرافت اشخاص
- ۲۰۷..... ولایت تکوینی و تشریحی، از شئون ائمه اطهار علیهم‌السلام
- ۲۰۹..... شعار «مرگ بر ضد ولایت فقیه» شعاری از روی عادت
- ۲۱۱..... ائمه اطهار علیهم‌السلام متکفل بیان کلیات احکام
- ۲۱۲..... فقیه؛ متکفل استنباط احکام شرع از منابع فقهی
- ۲۱۳..... دایره ولایت فقیه در گذشته و حال

فصل نهم

اجتماع برای خوبی‌ها

- ۲۱۶..... جامعه بهشتی، مجموعه مردمان صالح و اندیشمند
- ۲۱۷..... خودپرستی، مانع خداپرستی
- ۲۱۹..... اسلام دین همدلی، نه تفرقه و جدایی
- ۲۲۱..... حج، نمودی از یکرنگی و وحدت
- ۲۲۲..... آداب مسافرت در اسلام؛ گامی جهت الفت بیشتر

- ۲۲۲..... نمونه‌هایی دیگر از آداب معاشرت اسلامی
- ۲۲۵..... وظیفه‌شناسی در مسائل اجتماعی
- ۲۲۷..... طبیعت انسان، محتاج اجتماع
- ۲۲۸..... بزرگ‌ترین عیب‌ها
- ۲۲۹..... براعات فقرا و دستگیری از آنان، سیره ائمه اطهار علیهم‌السلام
- ۲۲۹..... فرمایشات انبیا و اولیا علیهم‌السلام تنها راه نجات
- ۲۳۰..... انحراف از حاده است، یکی از مرض‌های روح
- ۲۳۱..... مع سبه، مؤثرترین عامل خوشبختی
- ۲۳۳..... اجتماع سالم، تربیت سالم
- ۲۳۵..... جهل و نادانی، بزرگ‌ترین نسیب جامعه‌ها
- ۲۳۶..... تبلیغ صحیح، راهکار بزرگ‌ترین نجات انسانی
- ۲۴۲..... جهل مردم، بزرگ‌ترین ابزار پیروزی دشمن
- ۲۴۳..... مظلومیت عالمان اسرار، نتیجه عدم حاکمان اشرار
- ۲۴۵..... حجاج بن یوسف، ثمره تلخ نادانی
- ۲۵۴..... جهل سال شب‌زنده‌داری برای معاویه
- ۲۵۶..... اسلام، مجموعه تمامی دستورات
- ۲۵۸..... توسل

فصل دهم

امیرالمؤمنین علیه‌السلام: اسوه خیر البریه (۱)

- ۲۶۰..... تبلیغات گمراه‌کننده، عامل خانه‌نشینی علی علیه‌السلام
- ۲۶۱..... حفظ اصل دین، دلیل سکوت امیرالمؤمنین علیه‌السلام
- ۲۶۱..... غائله مسیلمه کذاب، دلیل دیگر سکوت امیرالمؤمنین علیه‌السلام
- ۲۶۴..... حفظ اصل دین، سیاست امیرالمؤمنین در زمان خلفا
- ۲۶۷..... نمونه‌هایی از راهنمایی‌های حضرت علی علیه‌السلام به خلفا
- ۲۷۱..... تبلیغات غلط، عامل انحراف از مسیر ولایت

- ۲۷۱..... شهادت شیخ فضل الله نوری، نمونه‌ای از آثار تبلیغات غلط
- ۲۷۴..... اعتراف هارون الرشید به فضیلت علی علیه السلام
- ۲۷۸..... پیروی و اطاعت؛ ملاک شیعه بودن
- ۲۷۹..... نمونه‌ای از کرامت اخلاقی حضرت علی علیه السلام
- ۲۸۰..... علیه السلام؛ زهد و تقوا
- ۲۸۱..... نمونه‌ای از زهد شاگردان مکتب اهل بیت علیهم السلام
- ۲۸۲..... حکومت علی علیه السلام؛ نمونه حکومت عدل در جامعه
- ۲۸۸..... حب دنیا؛ چه ضرر همان
- ۲۸۹..... گاهی عمد کرد خدا؛ يك فایده حساب جامعه اسلامی گذاشته می‌شود
- ۲۹۰..... بهره اندک از دنیا؛ حسابی بزرگ به دنیا!
- ۲۹۱..... يك ازدواج ساده اما پادشاهی
- ۲۹۱..... حکومت علی علیه السلام تجلی حقیقت خدا در زمین
- ۲۹۱..... ثروت سرشار حضرت؛ ثمره تلاش و استقامتی ناپذیر
- ۲۹۲..... دارایی و ثروت علی علیه السلام؛ در خدمت مردم
- ۲۹۳..... اصلاح فرد و جامعه در الگوپذیری از روش امام علی علیه السلام
- ۲۹۷..... تبلور تربیت اسلامی در خانواده حاکم اسلامی
- ۲۹۸..... ستم‌پیشگان و افراد قانون‌گریز صلاحیت مسئولیت‌پذیری را ندارند
- ۳۰۰..... عدالت و قانون‌مداری حضرت علی علیه السلام در تقسیم بیت‌المال
- ۳۰۴..... اهتمام حضرت در حفظ حرکت صحیح جامعه اسلامی

فصل یازدهم

امیرالمومنین علیه السلام اسوه خیر البریه (۲)

- ۳۰۵..... ایمان و عمل صالح، ملاک برتری و فضیلت
- ۳۰۸..... علی علیه السلام، الگوی انسانیت
- ۳۰۹..... اصلاح نفس؛ مهم‌ترین وظیفه انسان
- ۳۱۰..... علم؛ مقدمه عمل

- ۳۱۲..... علی علیه السلام و برخورد کریمانه با دشمن
- ۳۱۷..... نمونه‌ای دیگر از برخورد کریمانه حضرت با دشمن
- ۳۱۹..... ملاک تشخیص ثروت ممدوح از مذموم
- ۳۲۱..... توفیق کارهای خیر، نشانه پاک بودن کسب‌وکار
- ۳۲۲..... غفلت و گناه، نتیجه مال حرام
- ۳۲۶..... حکایتی تکان دهنده از عدالت علی علیه السلام
- ۳۳۰..... موعظه‌ای بشارت
- ۳۳۴..... گویای از مکتب شهادت حضرت زهرا و غربت علی

فصل دوازدهم

خاتم خوبان

- ۳۳۶..... علم در انتظار مهدی «عج»
- ۳۳۷..... اروپا و امریکا، بهشت‌های پوئی
- ۳۳۷..... اشک و گریه، علامت قبولی اعمال
- ۳۳۹..... اعتقاد به امام غائب، نشانه کمال ایمان
- ۳۴۰..... امام زمان «عج» وعده تخف‌ناپذیر الهی
- ۳۴۲..... نمونه‌ای از ملاقات با امام زمان «عج»
- ۳۴۵..... امامت امام زمان «عج» در کودکی
- ۳۴۵..... علم امام، علم بدون جهل
- ۳۴۶..... رلز عظمت مقام امام
- ۳۴۷..... علم امام به «ما کان» و «ما یكون»
- ۳۴۹..... نمونه‌ای از علم شاگردان مکتب ائمه علیهم السلام
- ۳۵۰..... اولیای الهی، ناشناس در میان مردم
- ۳۵۲..... امام معصوم، فوق همه اولیای الهی
- ۳۵۲..... ارتباط دائمی با امام زمان علیه السلام، زنده کننده قلب
- ۳۵۴..... نمونه‌ای از عنایت‌های امام زمان علیه السلام نسبت به شیعیان

- ۳۵۶ ..... جهان، تشنه صلح و عدالت
- ۳۵۷ ..... حکومت مهدوی، حکومت عدل و عدالت
- ۳۵۸ ..... نمونه‌ای از تشرفات مردم به خدمت امام زمان «عج»
- ۳۶۰ ..... ولایت مطلق امام، پناه شیعیان
- ۳۶۱ ..... یکی از گناه لازم دیدار امام زمان «عج»
- ۳۶۱ ..... ملاقات علی بن مهزیار با امام زمان «عج»
- ۳۶۶ ..... عین و عقل، دو راهنمای سعادت انسان
- ۳۶۶ ..... اسلام، در سوره و تفسیر
- ۳۶۷ ..... رعایت بندود و حقوق، وسیله حفظ اخوت اسلامی
- ۳۶۷ ..... اخوت اسلامی، سبب رهایی تهاجم بیگانگان
- ۳۶۸ ..... تفکر در آیات الهی، از مکتب شناسی
- ۳۶۹ ..... حرکت در مسیر هدف از راه سعادت انسان
- ۳۷۰ ..... نقش امام زمان «عج» در هدایت انسان
- ۳۷۲ ..... نمونه‌ای از دستگیری‌های امام در دوران غیبت
- ۳۷۲ ..... طهارت باطنی، وسیله نزدیک شدن به امام زمان «عج»
- ۳۷۳ ..... دنیاپرستی، حجاب بین ما و امام زمان «عج»
- ۳۷۵ ..... مقدس اردبیلی، نمونه زهد نسبت به دنیا
- ۳۷۶ ..... داستانی دیگر از مقدس اردبیلی
- ۳۷۷ ..... ملاصدرا، شیرازی و حل يك مسئله علمی
- ۳۷۷ ..... اصلاح نفس، مقدمه اصلاح دیگران
- ۳۷۸ ..... آلودگی‌های روحی، علت محرومیت‌های معنوی
- ۳۷۹ ..... حوادث تلخ و شیرین، تذکراتی برای زدودن غفلت
- ۳۸۰ ..... ذکری از مصیبت امام حسین علیه السلام